

---

**Cronică de conferință.**  
**Conferința internațională „Bistrița în Evul Mediu. Momente  
și semnificații din transformările unei vetre urbane ardelenе”**  
**(Bistrița, 2–5 noiembrie 2023)**

[Conference chronicle. International conference “Bistrița in the Middle Ages.  
Moments and Significance from the Transformations of a Transylvanian Urban Heart”  
(Bistrița, November 2–5, 2023)]

---

**Ștefania-Maria GHIȘA**

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca  
stefania.ghisa@stud.ubbcluj.ro

**Livia-Ioana POTOP**

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca  
livia.potop@stud.ubbcluj.ro

## 1. Introducere

În perioada 2–5 noiembrie 2023 s-a desfășurat conferința internațională intitulată „Bistrița în Evul Mediu. Momente și semnificații din transformările unei vetre urbane ardelenе”. Scopul manifestării științifice a constat în crearea contextului pentru prezentarea unor perspective diverse asupra istoriei medievale a Bistriței, precum și a unui spațiu de dialog asupra subiectelor abordate. De asemenea, printre intențiile organizatorilor s-a numărat și cea de a aduce în atenția publicului preocupat de istoria orașului a unor contribuții istoriografice recente și a unor aspecte mai puțin cunoscute din trecutul medieval al așezării. Evenimentul a fost organizat de Centrul de Diplomatică și Paleografie Documentară Medievală Trans.Script al Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, în colaborare cu Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud și cu sprijinul Consiliului Județean Bistrița-Năsăud.

Autorii comunicărilor științifice au fost istorici, profesori, cercetători și doctoranzi care activează în cadrul unor instituții de profil din Bistrița (Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud, Inspectoratul Școlar Județean Bistrița-Năsăud), Cluj-Napoca (Universitatea Babeș-Bolyai, Centrul de Diplomatică și Paleografie Documentară Medievală Trans.Script, Institutul de Istorie „George Barițiu”, Institutul de Arheologie și Istoria Artei) și Târgu-Mureș (Institutul de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai”). Acestora li s-a alăturat intervenția istoricului Konrad Gündisch (Hon.-Prof., München). Lucrările propriu-zise ale conferinței au avut loc în data de 3 noiembrie 2023, la sediul muzeului bistrițean (strada General Grigore Bălan, nr. 19), în intervalul orar 10:00–18:00, iar cele douăsprezece prezentări au fost organizate în trei secțiuni.

## 2. Sesiunea de comunicări științifice

Prima secțiune, „Tezaur arhivistice și istoriografie”, a debutat cu o prezentare introductivă despre istoria medievală a orașului Bistrița (Hon.-Prof. dr. Konrad Gündisch). Punctarea momentelor semnificative și menționarea personajelor care au avut impact asupra trecutului bistrițean a avut drept scop crearea unui cadru general pentru prezentările și discuțiile ulterioare. Comunicările științifice din interiorul acestei secțiuni s-au concentrat asupra materialului arhivistic, din diverse perspective. Prezentarea conf. univ. dr. Adinel C. Dincă (UBB, Cluj-Napoca) a avut drept scop propunerea unei perspective integratoare în raport cu diversitatea izvoarelor textuale medievale, precum și oferirea unei imagini de ansamblu asupra documentelor, cărților și fragmentelor care formează cultura scrisă locală. Printre studiile de caz expuse s-au numărat registrul parohiei din Jelna și cariera preotului paroh din Lechința, Petrus Nowag († 1456). Ecourile unor evenimente din trecutul așezării, prezente în opera lui papa Pius al II-lea (Enea Silvio Piccolomini, † 1464), au fost subiectul cercetării lect. univ. dr. Iulian Damian (UBB, Cluj-Napoca). Cea din urmă intervenție din această secțiune a urmărit conturarea profilului istoriografic al lui Albert Berger († 1936). Activitatea de arhivist a acestuia și semnificația operei sale au fost surprinse de către drd. Andrei Moga (UBB, Cluj-Napoca).

Aspectele referitoare la cultura materială din context bistrițean au făcut obiectul celei de a doua secțiuni. Dr. Radu Zăgreanu (Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud) a prezentat principalele situri arheologice investigate în intervalul 2018–2023 (e.g., Cetatea Bistrița, Biserica evanghelică, Piața Centrală). Dr. Sanda Salontai (Institutul de Arheologie și Istoria Artei, Cluj-Napoca) a creat un repertoriu al meșterilor pietrari, zidari, dulgheri și cărămidari, care au activat pe șantierele orașului în anii 1475–1520. Rezultatele cercetărilor arheologice din cadrul conventului dominican din Bistrița au fost puse în evidență prin comunicarea dr. Corneliu Gaiu (fost director al Muzeului Bistrița). Istoricul și criticul de artă dr. Vasile Duda (ISJ Bistrița-Năsăud) s-a concentrat pe un aspect particular al arhitecturii bisericii evanghelice din Bistrița – semnele de pietrari. Acestea au fost inventariate și prezentate dintr-o perspectivă comparativă, fiind raportate la elemente similare din împrejurimi și din Moldova.